

Ημερομηνία: 23 Μαρτίου 2016

Διάρκεια: 1 ώρα και 10 λεπτά

Βαθμός:

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄ - ΜΕΡΟΣ Β΄

Όνοματεπώνυμο:

Όνομα πατέρα: Τηλ.

Όνομα μητέρας: Τηλ.

Διεύθυνση:

Διάρκεια εξέτασης: 1 ώρα και 10 λεπτά

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από δύο (2) μέρη και δώδεκα (12) σελίδες.

Οδηγίες:

Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού (τίπεξ).

Να γράψετε μόνο με μπλε ή μαύρο μελάνι.

Η τελευταία σελίδα (12) μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρόχειρη.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΑΓΝΩΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

(20 μονάδες)

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το πιο κάτω κείμενο, να απαντήσετε σε ΟΛΕΣ τις ερωτήσεις.

Οι γλάροι (διασκευή), Ηλίας Βενέζης

Το νησάκι που βρίσκεται στα βορεινά της Λέσβου, ανάμεσα Πέτρα και Μόλυβο, είναι γυμνό και έρημο. Δεν έχει όνομα, κι οι ψαράδες που δουλεύουν σ' εκείνες τις θάλασσες το λένε απλά έτσι: «Το νησί». Τα βράδια ο μπάρμπα-Δημήτρης, ο μοναχικός κάτοικος του έρημου νησιού, θα κάμει την τελευταία κίνηση που τον ενώνει με τους ανθρώπους και με τη ζωή: θ' ανάψει το φως στον φάρο.

Οι σύντροφοι που άλλαζε πότε-πότε καμιά κουβέντα μαζί τους ήταν ψαράδες που άραζαν για λίγο στο νησί του. Μέναν εκεί στην ακρογιαλιά και πολλές φορές διανυκτέρευαν. Τότε, στις μακριές ώρες ώσπου να χαράξει, όταν οι άλλες κουβέντες τελειωναν, ερχόταν και η επίσημη ώρα για τα δυο παιδιά του.

– Ποιος το ξέρει..., του λέγαν οι ψαράδες. Μπορεί να ζούνε και να 'ρθουν, μπάρμπα-Δημήτρη. Έτσι σαν τους γλάρους σου που γύρισαν.

Δε μιλούσε, δε σάλευε, τα ήμερα μάτια του μένανε στυλωμένα στο βάθος της νύχτας.
– Ναι, μπάρμπα-Δημήτρη, σαν τους γλάρους σου. Έτσι μπορούν να γυρίσουν και να'ρθουν. Μην απελπίζεσαι.

Οι ψαράδες, τότε, μ' αυτή την αφορμή, φέρναν την κουβέντα στους γλάρους του γέρου.
– Αλήθεια, του λέγανε, πώς μπόρεσες να τους μερώσεις μπάρμπα-Δημήτρη; Πουθενά δεν ακούστηκε να μερώνουν οι γλάροι...

– Έτσι είναι, παιδιά μου, μουρμούριζε αυτός. Όλα μερώνουν εδώ κάτω. Μονάχα ο άνθρωπος...

Τον ρωτούσαν να τους πει πάλι την ιστορία με τους γλάρους. Τα είχε βρει μικρά, μες στους βράχους, δυο γλαρόπουλα αμάλλιαγα ακόμα. Ήταν χειμώνας τότε, τα λυπήθηκε και τα

κουβάλησε στο καλύβι του, πλάι στον φάρο. Τα κράτησε και τα μεγάλωσε, ταΐζοντάς τα μικρά ψάρια που έπιανε το δίκτυ του. Μια μέρα του ήρθε η ιδέα να τους βγάλει από ένα όνομα.

«Έ, λοιπόν, εσένα θα σε λέμε...» Μεσ στις αναμνήσεις του, μεσ στην καρδιά του, κείνη την ήμερη ώρα τριγουρίζανε τα δυο παιδικά πρόσωπα, τον καιρό που ήταν πολύ μικρά και τα φώναζε. «Λοιπόν..., εσένα να σε λέμε Βασιλάκη, είπε στο ένα πουλί. Κι εσένα να σε λέμε Αργύρη...» Έτσι, από τότε άρχισε να τα φωνάζει με τα ονόματα των παιδιών του. Κι οι γλάροι σιγά σιγά τα συνηθίσανε.

Σα μεγάλωσαν κι ήρθε η άνοιξη, ένα πρωί σκέφτηκε πως είναι αμαρτία να έχει σκλαβωμένα τα πουλιά. Αποφάσισε να τα λευτερώσει. «Αιντε, λοιπόν, Βασίλη!» είπε στο πουλί, και άνοιξε τα χέρια του να το αφήσει να φύγει. Το πουλί πέταξε, έφυγε. Έβγαλε και το άλλο, το χάιδεψε σαν το πρώτο, το άφησε κι αυτό. Όλα ήταν ήμερα κείνη τη μέρα, και η νύχτα που ήρθε ήταν ήμερη. Μονάχα που αισθανόταν να είναι ακόμα πιο έρημος. Το ίδιο βράδυ, άκουσε στο μικρό παράθυρο της καλύβας αλαφριά χτυπήματα. Πλησίασε και κοίταξε. Δεν το πίστευε. Πετούσε απ' τη χαρά του σα να ήταν τα παιδιά του που γύριζαν. Άνοιξε την πόρτα να μπουν μέσα οι γλάροι. Από τότε αυτό γινόταν: Τα πουλιά έφευγαν το πρωί και τα βράδια γύριζαν. Έτσι περνούσαν οι μέρες στο ερημονήσι.

Μια βραδιά του καλοκαιριού έγινε κάτι ασυνήθιστο. Οι γλάροι δε γύρισαν. Μήτε την άλλη μέρα φάνηκαν, μήτε την άλλη νύχτα.

– Μπορεί να ταξίδεψαν μακριά, συλλογίστηκε ο γέρος για να ξεγελάσει την ανησυχία του.

Το άλλο πρωί, κάθισε στο πεζούλι του φάρου. Κοίταξε το πέλαγο. Πολλές φορές έβλεπε στ' ανοιχτά να περνούν δελφίνια. Τα παρακολουθούσε να γράφουν τις αργές κινήσεις τους όζω απ' το νερό, πάλι να πέφτουν.

– Δελφίνια θα είναι και τώρα.

Μα σε λίγο είδε καθαρά πως δεν ήταν.

– Άνθρωποι είναι! Είπε ξαφνιασμένος.

Κατέβηκε στο ακρογιάλι και περίμενε. Σε λίγο ξεχώρισε πως ήταν ένα αγόρι και ένα κορίτσι. Δε θυμόταν άλλη φορά να είχαν έρθει κατά κει για κολύμπι άνθρωποι. Σε λίγη ώρα είχαν φτάσει.

– Εσύ 'σαι ο μπάρμπα-Δημήτρης; ρώτησε το αγόρι.

– Εγώ είμαι, λέει με ταραχή.

Ανέβηκαν και κάθισαν στο πεζούλι του φάρου.

– Θα είσαι πολύ μονάχος εδώ, παππούλη.

– Είμαι πολύ μονάχος, παιδί μου.

– Α, τώρα καταλαβαίνω τι ήταν οι γλάροι..., μουρμουρίζει το αγόρι. Θα πρέπει να τους συγχωρέσεις, παππούλη. Αν ήξεραν δε θα το έκαναν ποτέ.

Ο γέρος δεν καταλαβαίνει. Στέκει με απορία.

– Για ποιους λες, παιδί μου;

– Γι' αυτούς που σκότωσαν τους γλάρους σου λέω, μπάρμπα-Δημήτρη. Είναι φίλοι μας.

Καταλαβαίνει τα γόνατά του να τρέμουν, την καρδιά του να χτυπά.

– Τους σκότωσαν είπες;

– Α, δεν το ήξερες ακόμα;

Το παιδί δαγκάνει τα χείλια του, μα είναι αργά. Του λέει την ιστορία: Πως κυνηγούσαν όλη η νεολαία, ύστερα κατέβηκαν στην ακρογιαλιά, οι δυο γλάροι χαμήλωσαν απ' το άλλο κοπάδι, ο φίλος τους τράβηξε πάνω τους για να δοκιμάσει. Ύστερα, κάτι ψαράδες εκεί σιμά, γνώρισαν τις σταχτιές φτερούγες.

– Δεν ήξεραν, παππούλη..., λέει με θερμή φωνή το κορίτσι, συγκινημένο απ' τη βουβή λύπη που βλέπει στο γερασμένο πρόσωπο. Δεν ήξεραν...

Κι εκείνος κουνά αργά το κεφάλι του.

– Ναι, παιδί μου. Δε θα ήξεραν...

– Πρέπει να φύγουμε, λέει το αγόρι.

– Σε χαιρετούμε, παππούλη.

– Να σας βλογά ο Θεός, μουρμουρίζει συγκινημένος.

Έφυγαν. Παρακολουθεί πολλή ώρα το μικρό αυλάκι που κάνουν τα κορμιά τους στη θάλασσα. Ώσπου όλα σβήνουν απ' τα μάτια του. Και το πέλαγο είναι πάντα έρημο και ατελείωτο.

Νυχτώνει. Έχει καθίσει στο πεζούλι, οι ώρες περνούν. Όλα περνούν απ' τα θολωμένα μάτια του: τα μικρά του τα χρόνια, τα παιδιά που μεγάλωσε και χάθηκαν, οι άνθρωποι που τον πικράνανε. Δεν είναι πια να γυρίσει τίποτα. Έχει χαμηλώσει το κεφάλι, και τα δάκρυα στάζουν στην ξερή γη...

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Αφού αναφέρετε πού ζει ο μπάρμπα-Δημήτρης, να περιγράψετε τη ζωή του εκεί.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(5 μονάδες)

2. Πώς νιώθει ο μπάρμπα-Δημήτρης για τους γλάρους του; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας, αναφέροντας δύο παραδείγματα μέσα από το κείμενο.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(5 μονάδες)

3. Η επίσκεψη των νέων στο νησάκι μείωσε τη μοναξιά του μπάρμπα-Δημήτρη ή την αύξησε; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(5 μονάδες)

4. Υπάρχουν ηλικιωμένοι άνθρωποι, που σαν τον μπάρμπα-Δημήτρη είναι ολομόναχοι στον κόσμο. Να εισηγηθείτε δύο τρόπους, με τους οποίους οι υπόλοιποι άνθρωποι θα μπορούσαμε να τους περιορίσουμε αυτό το αίσθημα της μοναξιάς.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(5 μονάδες)

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

(40 μονάδες)

Να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις.

1. Να γράψετε ένα (1) συνώνυμο για κάθε μία από τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.

γύρισαν =

πλάι =

σκλαβωμένα =

αισθανόταν =

συλλογίστηκε =

(2,5 μονάδες)

2. Να γράψετε ένα (1) αντίθετο για κάθε μία από τις πιο κάτω υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.

τελευταία ≠

θ' ανάψει ≠

επίσημη ≠

άνοιξε ≠

ασυνήθιστο ≠

(2,5 μονάδες)

3. Να μεταφέρετε τα πιο κάτω ρήματα στους χρόνους που ζητούνται στον πίνακα, διατηρώντας το πρόσωπο, τον αριθμό και τη φωνή τους.

Ενεστώτας	καταγράφει	
Παρατατικός		
Μέλλοντας Εξακολουθητικός		
Αόριστος		
Παρακείμενος		έχεις λυπηθεί

(4 μονάδες)

4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις, βάζοντας το ρήμα της παρένθεσης στον χρόνο που ορίζεται σε κάθε περίπτωση, στο σωστό πρόσωπο και αριθμό.

(α) Ο μαθητής (αντιγράφω, αόριστος) στις εξετάσεις και (αποβάλλομαι, αόριστος) από το σχολείο.

(β) Ο ταχυδρόμος (παραδίδω, παρακείμενος) το δέμα στον παραλήπτη του.

(γ) (τελειώνω, συντελεσμένος μέλλοντας, α' ενικού) την κατ' οίκον εργασία μου πριν από το δείπνο.

(δ) Τα γυρίσματα της νέας σειράς του ΡΙΚ σύντομα (ολοκληρώνομαι, μέλλοντας στιγμιαίος).

(ε) Η μετεωρολογική υπηρεσία (προβλέπω, υπερσυντέλικος) την κακοκαιρία.

(στ) Η βουλή (καταψηφίζω, μέλλοντας στιγμιαίος) το κυβερνητικό νομοσχέδιο σχετικά με το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων.

(7 μονάδες)

5. Να βάλετε τα επίθετα που είναι στην παρένθεση στο κατάλληλο μονολεκτικό παραθετικό.

(α) Οι βαθμοί της Ιωάννας είναι (κακός, συγκριτικός βαθμός) από αυτούς της αδελφής της.

(β) Στην τελετή αποφοίτησης βραβεύτηκαν οι (καλός, υπερθετικός βαθμός) μαθητές.

(γ) Φέτος δήλωσαν συμμετοχή (πολύς, συγκριτικός βαθμός) παιδιά στο θεατρικό εργαστήριο της Σχολής σε σχέση με την περσινή χρονιά.

(δ) Το (λίγος, υπερθετικός βαθμός) εισόδημά του δεν αρκούσε για να καλύψει τις ανάγκες της οικογένειάς του.

(ε) Ο φετινός χειμώνας είναι (βαρύς, συγκριτικός βαθμός) από τον περσινό.

(στ) Πρέπει να προσπαθήσετε να αξιοποιήσετε στον (μεγάλος, υπερθετικός βαθμός) βαθμό τις ευκαιρίες που σας προσφέρονται.

(6 μονάδες)

6. Να τρέψετε τις πιο κάτω προτάσεις στον αντίθετο αριθμό.

(α) Το πολυτελές αυτοκίνητο κληρώθηκε αφού ολοκληρώθηκε ο ποδοσφαιρικός αγώνας.

.....
.....

(β) Ο ασθενής ξεπέρασε τον κίνδυνο χάρη στην υπεράνθρωπη προσπάθεια του γιατρού.

.....
.....

(3 μονάδες)

7. Να μεταφέρετε τις πιο κάτω προτάσεις από την ενεργητική σύνταξη στην παθητική και αντίστροφα. Προσοχή στον χρόνο του ρήματος!

(α) Η μητέρα στολίζει κάθε χρόνο το χριστουγεννιάτικο δέντρο την παραμονή των Χριστουγέννων.

.....

(β) Ο αστυνομικός έχει παραδώσει το ένταλμα σύλληψης στον κατηγορούμενο.

.....

(γ) Ο τάφος του Φαραώ ανακαλύφθηκε από τους αρχαιολόγους του πανεπιστημίου του Καΐρου.

.....

(δ) Τα αποτελέσματα του ενδοσχολικού διαγωνισμού θα ανακοινωθούν στους μαθητές από τη διεύθυνση του σχολείου.

.....

(6 μονάδες)

8. Να συμπληρώσετε τα πιο κάτω κενά με τον κατάλληλο τύπο του επιθέτου, που βρίσκεται στην παρένθεση.

(α) Οι (πολύς) καυγάδες οδήγησαν στη διάλυση της φιλίας τους.

(β) Το (διεθνής) φεστιβάλ μουσικής προσέλκυσε πλήθος κόσμου.

(γ) Οι (συνεχής) προσπάθειες για λύση του κυπριακού καταλήγουν σε αδιέξοδο.

(δ) Οι γονείς ζήτησαν την ανακοίνωση της (ακριβής) ημερομηνίας των εξετάσεων για τον καλύτερο προγραμματισμό των παιδιών τους.

(ε) Η συμπεριφορά των (αναιδής) πελατών εξόργισε τον καταστηματάρχη.

(στ) Ο άτυχος άντρας πνίγηκε στα άγρια νερά του (βαθύς) ποταμού.

(ζ) Οι διαρρήκτες έκλεψαν τους πολύτιμους πίνακες από την

(πολυτελής) οικία.

(η) Οι (δημοφιλής) ποδοσφαιριστές μοίρασαν αυτόγραφα στους

θαυμαστές τους.

(4 μονάδες)

9. Να αναγνωρίσετε τον συντακτικό ρόλο των υπογραμμισμένων όρων των πιο κάτω προτάσεων (Υποκείμενο, Κατηγορούμενο, Άμεσο Αντικείμενο, Έμμεσο Αντικείμενο).

(α) Ο Ιάσοντας εκλέχθηκε πρόεδρος της τάξης.

.....

(β) Ο δικαστής ανακοίνωσε την απόφαση στον κατηγορούμενο.

.....

(γ) Η Μαρία χάρισε ανθοδέσμη στη δασκάλα της.

.....

(δ) Οι αγελαδοτρόφοι παρέδωσαν στον υπουργό επιστολή με τα αιτήματά τους.

.....

(ε) Η είδηση διαδόθηκε πολύ γρήγορα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

.....

(2,5 μονάδες)

10. Να συμπληρώσετε τα κενά των πιο κάτω προτάσεων δημιουργώντας σύνθετες λέξεις με τα συνθετικά μέρη που βρίσκονται στις παρενθέσεις.

(α) Οι Κύπριοι στην ιστορία τους υπήρξαν ένας
(φίλος+ειρήνη) λαός.

(β) Οι (διά+πραγματεύομαι) για επίλυση του κυπριακού
συνεχίζονται με (α στερητικό+μειώνω) ένταση.

(γ) Η Κύπρος εξασφάλισε τρία χρυσά μετάλλια στους
(παρά+ολυμπιακός) αγώνες.

(δ) Η κιθάρα ανήκει στην κατηγορία των (εν+χορδή)
μουσικών οργάνων.

(2,5 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΖΙΑΠΟΥΡΑ

